

ті досліджуваних сортів не перевищувала 6 т/га. Виділилися за цим показником сорти 'Віреня' (11,6 т/га), 'Т-5' (9,2), 'Ласунець' (7,2). Плоди вище середньої величини, масою 163-180 г, формували сорти 'Ласунець', 'Benedicte', 'Harrow Beauty', 'Summer Lady', 'Т-5'. Великоплідністю (200-218 г) відзначалися сорти 'Сіянець Павла № 6', 'Сіянець Павла № 9', 'Ювілейний Сидоренка', 'Montar'. Найвищу оцінку привабливості зовнішнього вигляду плодів (8-9 балів) одержали сорти 'Benedicte', 'Corindon', 'Montar', 'Summer Lady'. За смаковими якостями плодів виділили-

ся сорти 'Ласунець', 'Мрія', 'Montar', 'Summer Lady' (8-9 балів).

Таким чином, виявлено джерела високого рівня прояву ознак зимостійкості, стійкості до кучерявості листків персика, урожайності, товарних і смакових якостей плодів. У найбільшій мірі поєднують селекційно цінні ознаки сорти 'Ласунець', 'Сіянець Павла № 9', 'Benedicte', 'Montar', 'Т-5'. Залучення виділених джерел у гібридизацію підвищить вірогідність одержання пізньостиглих генотипів з комплексом бажаних господарсько-біологічних ознак.

УДК 633.63:631.52:575.125

Кротюк Л. А., старший науковий співробітник

Дубчак О. В., кандидат с.-г. наук, с. н. с., старший науковий співробітник відділу селекції і насінництва цукрових буряків
Верхняцька дослідно-селекційна станція Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України
E-mail: betaver2019@gmasl.com

СЕЛЕКЦІЯ З УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМИ КОРЕНЕПЛОДУ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Сучасні гібриди цукрових буряків вітчизняної і зарубіжної селекції при високому потенційному рівні продуктивності ще не повною мірою відповідають вимогам виробництва. Однією з важливих еколого-селекційних ознак, якою повинні характеризуватися коренеплоди, є форма коренеплоду. Селекційно привабливим «модельним» коренеплодом у сучасних гібридів цукрових буряків має бути коренеплід з генетично детермінованими великою масою та високою цукристістю, який характеризується удосконаленою формою – неглибокою борозенкою (ортостихою), що запобігатиме деградації ґрунтів та сприятиме збереженню орних земель України.

Мета дослідження: на основі гібридизації і насичуючих схрещувань створити нові вихідні матеріали буряків з покращеною овально-конічною формою коренеплоду, більшою масою та вмістом цукру для формування високоврожайних гібридів.

Використовуючи насичуючі схрещування під парними ізоляторами, отримали можливість передати від кормових буряків цукровим ряд цін-

них ознак для суттєвого покращення останніх. Одержаний гібридний матеріал та їх вихідні форми вивчали в попередньому випробуванні. Досліджуванні потомства за вмістом цукру були в межах 15,27-16,26% (груповий стандарт 15,02%). За цим показником три гібридні комбінації перевищили вихідні форми на 1,3-8,1%. Найбільш перспективною виявилася гібридна комбінація В 11302-⁶⁸/Віамяра, урожайність якої становила 51,5 т/га, цукристість-16,30%, і була найвищою у досліджуваній групі. В період збирання визначили форму коренеплодів у вихідних генотипів і створених на їх основі потомств за допомогою індексу форми коренеплоду: $\Phi = K \times D \times B / L \times d$.

На основі проаналізованих досліджень підтверджено доцільність використання схрещувань між цукровими і кормовими буряками для удосконалення форми коренеплодів цукрових буряків. У другому поколінні отримано частку коренеплодів цукрових буряків (45,5–59,0%) з овально- і широко-конічною формою та підвищеною на 3,2–20,8% урожайністю порівняно з вихідними формами.

UDC 633.112.1:631.527.53

Kuzmenko Ye. Candidate of Agricultural Sciences, Senior Researcher
The V. M. Remeslo Myronivka Institute of Wheat of NAAS of Ukraine
E-mail: evgeniy.anatoliyovich@gmail.com

EVALUATION OF COMBINING ABILITY AND DETERMINATION OF PARAMETERS OF GENETIC VARIATION IN SPRING DURUM WHEAT VARIETIES BY PRODUCTIVITY ELEMENTS

One of the primary tasks facing breeders to create new varieties and hybrids is the correct selection of parental forms. In the selection of spring durum wheat, it is important to select the components of crossbreeding, the effectiveness of which must be predicted by genetic analysis of the evaluation of the source material, in particular by determining the combination ability.

The aim of the study was to study the combining ability, features and nature of the inheritance of productivity elements in varieties of spring durum wheat. Evaluation of the combinatorial ability of seven varieties of durum wheat ('Spadshchyna', 'Kharkivsk'ka 27', 'Kharkivsk'ka 39', 'Kuchumovka', 'Zhizel', 'MIP Rayduzhna', 'Tera') was performed using genetic analysis by B. I. Hayman and J. L.